

LOVSEKRETARIATET

NOTAT

OM ETNISK LIGEBEHANDLING OG OPDELING AF ELEVER

FOLKETINGET

**Notat om etnisk ligebehandling og opdeling af elever
(baggrundsmateriale til BUU alm. del, 2016-17, samrådsspørgsmål
O og P)**

25. november 2016

Ref.: 16-000339-47

1. Baggrund

Der har i løbet af september måned 2016 været debat i danske medier om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt og lovligt at inddele elever i gymnasieklasser efter elevernes etniske oprindelse. Debatten opstod som følge af en nyhed om, at Langkaer Gymnasium havde foretaget en sådan inddeling.

Kontakt
Martin Ryding Rosenkilde
Specialkonsulent
Dir. tlf.
+45 3337 3129
Martin.Rosenkilde@ft.dk

Som opfølgning på sagen har Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg kaldt ministeren for børn, undervisning og ligestilling, Ellen Trane Nørby (V), og udlændinge-, integrations- og boligministeren, Inger Støjberg (V), i samråd om opdeling af elever i klasser på baggrund af etnicitet. Samrådet finder sted tirsdag den 6. december 2016 kl. 14.00.

Dette notat er efter aftale med spørger, Annette Lind (S), udarbejdet som baggrundsmateriale til samrådet. Notatet indeholder et overblik over sagen vedrørende Langkaer Gymnasiums klassesdannelse samt relevante regler vedrørende etnisk ligebehandling i dansk ret, EU-retten og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Notatet indeholder ikke en udtømmende juridisk gennemgang af relevant lovgivning og praksis, men har til formål at give et hurtigt juridisk overblik.

2. Sammenfatning

Afsnit 3 beskriver medieomtalen vedrørende Langkaer Gymnasiums inddeling af elever.

I afsnit 4 beskrives det videre forløb i sagen. Regeringen ønsker at fastlægge nye principper for elevfordeling på gymnasiale uddannelser, og Institut for Menneskerettigheder har meddelt, at instituttet vil indbringe sagen for Ligebehandlingsnævnet.

Afsnit 5 indeholder en kortfattet gennemgang af reglerne om ligebehandling i lov om etnisk ligebehandling, EU's Racedirektiv og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Hvis elever fordeles efter deres etniske

oprindelse, vil der være tale om direkte forskelsbehandling, som vil være ulovlig. Hvis elever fordeles efter neutrale kriterier, som i praksis medfører, at elever inddeles efter etnisk oprindelse, kan der være tale om indirekte forskelsbehandling, som kan retfærdiggøres, hvis fordelingen er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde formålet er hensigtsmæssige og nødvendige. For eksempel kan der under visse betingelser ske en bevidst spredning af tosprogede elever med særligt behov for undervisning i dansk.

Afsnit 6 indeholder en kortfattet gennemgang af en række relevante sager fra Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling vedrørende fordeling af elever med anden etnisk oprindelse end dansk.

3. Kort om sagen vedrørende Langkaer Gymnasiums klassedannelse

3.1. DR's nyhed den 7. september

Danmarks Radio (DR) offentliggjorde en artikel den 7. september 2016 om, at Langkaer Gymnasium ved Aarhus har inddelt elever på grundforløbet i klasser efter elevernes etnicitet. Gymnasiet har gjort dette i et forsøg på at fastholde etnisk danske elever, da andelen af tosprogede elever gennem de senere år er steget fra 29 procent for 10 år siden til 74 procent i år. Gymnasiet har fire 1. g klasser, som udelukkende består af tosprogede elever, og tre klasser, hvor der er både etnisk danske elever og tosprogede elever.

Kilde: www.dr.dk/nyheder/regionale/oestjylland/gymnasium-inddeler-elever-efter-etnicitet

3.2. Uddybning fra Langkaer Gymnasium

Rektor på Langkaer Gymnasium, Yago Bundgaard, uddybede, hvordan eleverne inddeles, i et interview med DR Nyheder. Han forklarede, at gymnasiet forsøgte at skabe i det mindste tre klasser, hvor der er en lige balance mellem tosprogede og etnisk danske elever, da en reel integration forudsætter, at der er tilstrækkeligt mange elever fra begge grupper i en klasse. Inddelingen var ifølge rektoren kulturel og ikke faglig, da eleverne har valgt fag og studieretning, før de blev inddelt i klasserne. Ved inddelingen forsøgte gymnasiet også at sikre, at der er en rimelig fordeling mellem drenge og piger og unge fra oplandet og fra byen. Rektoren udtalte, at han anså det for bedst at være i en blandet klasse, da der i disse klasser foregår en kulturel udveksling mellem eleverne.

Yago Bundgaard forklarede, at eleverne blev opdelt i tosprogede elever og etnisk danske elever ved hjælp af navnelister. Gruppen af etnisk danske elever består af elever med danskklingende navne og elever med navne, som indikerer en vestlig baggrund, for eksempel spansk eller islandsk. Gruppen af

tosprogede elever består af elever, hvis navn indikerer en ikke-vestlig baggrund. Sorteringen efter navn skyldes, at gymnasiet ikke er i besiddelse af mere nuanceret data om den enkelte elev.

Kilde: www.dr.dk/nyheder/indland/rector-paa-langkaer-gymnasium-vi-opdeler-eleverne-ud-fra-deres-navne

3.3. Gymnasiets redegørelse

Langkaer Gymnasium sendte efter anmodning en redegørelse for klassesammenlægningen på grundforløbet til undervisningsministeren den 14. september 2016. Heraf fremgår det, at grundforløbsklasserne er dannet på baggrund af elevernes forhåndstilkendegivelse af studieretning samt faglige og pædagogiske hensyn. Gymnasiet har etableret tre naturvidenskabelige, tre samfundsvidenskabelige og en sproglig/musisk grundforløbsklasse. Af de syv klasser er der fire klasser, hvor alle eleverne har en "flerkulturel baggrund", og tre klasser, hvor halvdelen af eleverne har en "flerkulturel baggrund" og halvdelen har en "dansk kulturel baggrund". De pædagogiske hensyn har blandt andet til formål at sikre elevernes trivsel, da det er gymnasiets erfaring, at det er svært for elever at opnå tryghed i en klasse, når der kun er få elever med samme kulturelle baggrund.

Kilde: www.dr.dk/nyheder/htm/baggrund/generel/Redegørelseyago.pdf
www.dr.dk/nyheder/indland/langkaer-rector-i-forsvar-klasseopdeling-ogsaa-med-faglige-argumenter

3.4. Undervisningsministerens vurdering

Undervisningsminister Ellen Trane Nørby udtalte den 14. september 2016 til DR Nyheder, at Undervisningsministeriet havde modtaget en skriftlig redegørelse fra Langkaer Gymnasium, og at ministeriet vurderede, at gymnasiet umiddelbart havde gode pædagogiske begrundelser for at lave den klassesammenlægning, de har valgt, og at inddelingen var i overensstemmelse med gældende regler. Ministeren fremhævede, at elever ikke må opdeles udelukkende på baggrund af etnicitet, altså eksempelvis hårfarve eller hudfarve, og at gymnasiets redegørelse viser, at dette heller ikke er foregået på gymnasiet.

Kilde: www.dr.dk/nyheder/indland/undervisningsminister-man-maa-ikke-udelukkende-fordele-eleverne-paa-baggrund-af

4. Det videre forløb i sagen

4.1. Samrådsspørgsmål

Børne- og Undervisningsudvalget har stillet følgende samrådsspørgsmål til ministeren for børn, undervisning og ligestilling:

BUU alm. del, 2016-17, samrådsspørgsmål O, 17. oktober 2016

Er det ministerens vurdering, at det er i strid med lovgivningen at opdele elever i skoleklasser på baggrund af etnicitet, og mener regeringen, at en opdeling i skoleklasser på baggrund af etnicitet kan være nødvendig for, at skoler og gymnasier m.v. kan håndtere et højt antal elever med anden etnisk baggrund? Og hvordan vil ministeren sikre, at der ikke sker elevflugt fra skoler og gymnasier m.v., hvor antallet af elever med anden etnisk baggrund er højt?

Kilde: www.ft.dk/samling/20151/almdel/BUU/samsp/BK/index.htm

Børne- og Undervisningsudvalget har stillet følgende samrådsspørgsmål til udlændinge-, integrations- og boligministeren:

BUU alm. del, 2016-17, samrådsspørgsmål P, 17. oktober 2016

Er det integrationsministerens vurdering, at det fremmer integrationen at opdele elever i skoleklasser på baggrund af etnicitet, og hvilke initiativer vil regeringen iværksætte for at skabe den bedst mulige integration i boligområder med en høj andel af personer med anden etnisk baggrund?

Kilde: www.ft.dk/samling/20151/almdel/BUU/samsp/BL/index.htm

4.2. Nye principper for elevfordeling

Undervisningsminister Ellen Trane Nørby har udtalt, at regeringen ønsker at fastlægge nye principper for elevfordeling ved optagelse på de gymnasiale uddannelser. Principperne skal vedtages med inddragelse af gymnasieforslagskredsen, og de skal kunne træde i kraft fra næste skoleår, jf. svar på Børne- og Undervisningsudvalgets spørgsmål 365 (Alm. del), 16. september 2016. Dette skal medvirke til at forhindre "ghettogymnasier" ved at give de enkelte gymnasiale fordelingsudvalg mulighed for at tage hensyn til konkrete behov, for eksempel diversitet i elevsammensætningen ift. sproglig/kulturel baggrund, understøtte særlige indsatsområder på skolen, land-/by-problematikker m.v.

Kilde:

www.ft.dk/samling/20151/almdel/buu/spm/365/svar/1343179/1665380/index.htm
www.altinget.dk/artikel/nye-regler-skal-forhindre-ghettogymnasier

4.3. Ligebehandlingsnævnet skal behandle sagen

Institut for Menneskerettigheder har udtalt, at det vil være diskrimination på baggrund af etnisk oprindelse, at opdele elever efter etnicitet. Institut for Menneskerettigheder har derfor oplyst, at instituttet vil indbringe sagen for Ligebehandlingsnævnet, som kan behandle klager over diskrimination.

Institut for Menneskerettigheder kan indbringe sager af principiel karakter eller sager af almindelig offentlig interesse for Ligebehandlingsnævnet, jf. lov nr. 1570 af 15. december 2015 om ændring af lov om Ligebehandlingsnævnet.

Kilde:

<http://menneskeret.dk/nyheder/ligeret-aabenlyst-ulovligt-opdele-gymnasieklasser-etnicitet>

<http://menneskeret.dk/nyheder/spoergsmaal-etnisk-opdelte-klasser-afgoeres-ligebehandlingsnaevnet>

5. Relevant lovgivning vedrørende ligebehandling

Nedenfor følger en kortfattet beskrivelse af gældende regler om diskrimination på grund af race eller etnisk oprindelse.

Dansk ret, EU-retten og menneskeretten indeholder alle forbud mod diskrimination på grund af race eller etnisk oprindelse. Det er blandt andet reguleret følgende steder, som uddybes nedenfor:

- EU's racedirektiv (Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000)
- Lov om etnisk ligebehandling, som gennemfører dele af racedirektivet
- Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. (forskelsbehandlingsloven), som gennemfører dele af racedirektivet
- Artikel 14 i den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Lov om etnisk ligebehandling gælder for al offentlig og privat virksomhed og herunder også uddannelse. Loven finder dog ikke anvendelse på områder, der er omfattet af forskelsbehandlingsloven. Forskelsbehandlingsloven gælder enhver, der driver vejlednings- og uddannelsesvirksomhed, og omfatter adgang til erhvervsvejledning, erhvervsuddannelse, erhvervsmæssig videreuddannelse og omskoling.

Forbud mod diskrimination på grund af race eller etnisk oprindelse findes også i EU's charter om grundlæggende rettigheder og række FN-konventioner, for eksempel FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder og FN's racediskriminationskonvention, som ikke gennemgås i dette notat.

I afsnit 5.1. beskrives direkte og indirekte forskelsbehandling.

I afsnit 5.2. beskrives det, hvornår forskelsbehandling kan retfærdiggøres.

I afsnit 5.3. beskrives nogle undtagelser i ligebehandlingslovgivningen, blandt andet såkaldte "specifikke foranstaltninger", også kaldet positiv særbehandling, som i princippet er diskrimination, men som kan retfærdiggøres, hvis de har til formål at rette op på en allerede eksisterende ulighed.

5.1. Hvad er diskrimination og forskelsbehandling?

Diskrimination er ulovlig forskelsbehandling eller forskelsbehandling, som ikke kan retfærdiggøres. I lov om etnisk ligebehandling, forskelsbehandlingsloven og EU's racedirektiv skelnes der mellem direkte og indirekte forskelsbehandling:

Direkte forskelsbehandling betyder, at en person behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation på grund af personens race eller etniske oprindelse.

Indirekte forskelsbehandling betyder, at en tilsyneladende neutral regel, bestemmelse, betingelse eller praksis stiller personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer.

Der kan godt være tale om direkte eller indirekte forskelsbehandling, selvom den person, der forskelsbehandler, ikke havde noget ønske om at forskelsbehandle på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. forarbejderne til lovforslag L 155, 2002-03 til lov om etnisk ligebehandling.

EMRK skelner ikke mellem direkte og indirekte forskelsbehandling, men Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol anvender en lignende opdeling i sin praksis vedrørende EMRK artikel 14.

5.2. Kan forskelsbehandling retfærdiggøres?

Ifølge lov om etnisk ligebehandling, forskelsbehandlingsloven og EU's racedirektiv, kan direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse ikke retfærdiggøres, og der vil derfor altid være tale om diskrimination (se dog afsnit 5.3. om undtagelser i ligebehandlingslovgivningen).

Indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse kan retfærdiggøres, hvis det er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Efter den Europæiske Menneskerettighedsdomstolspraksis kan både direkte og indirekte forskelsbehandling retfærdiggøres, hvis der er foreliggende en objektiv og rimelig begrundelse. I praksis kræver Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol imidlertid meget tungtvejende grunde for at retfærdiggøre direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Domstolen har for eksempel udtalt, at forskelsbehandling, som udelukkende eller i overvejende grad er baseret på en persons etniske oprindelse kan ikke retfærdiggøres objektivt i et nutidigt samfund, som er bygget på principper om pluralisme og respekt for forskellige kulturer, jf. domstolens afgørelse nr. 57325/00, D.H. og andre mod Tjekkiet af 13. november 2007.

Ifølge Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling vil der være tale om direkte forskelsbehandling, hvis elever placeres i særlige klasser alene på baggrund af etnisk oprindelse, og dette kan ikke begrundes med varetagelsen af saglige hensyn, jf. Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling sag nr. 780.3 af 30. november 2006 som omtales yderligere under afsnit 6.1.

Det kan resultere i indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, hvis elever placeres i særlige klasser, som fordeles efter sproglige eller pædagogiske kriterier, og fordelingen i praksis medfører, at elever grupperes efter etnisk oprindelse. Dette vil være i overensstemmelse med lov om etnisk ligebehandling, hvis fordelingskriterierne er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlet (placeringen) til at opfylde det er hensigtsmæssigt og nødvendigt. I modsat fald vil det udgøre indirekte forskelsbehandling i strid med lov om etnisk ligebehandling, jf. Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling sag nr. 780.3 af 30. november 2006.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling har udtalt, at det kan være i overensstemmelse med lov om etnisk ligebehandling at sprogscreene tosprogede elever med henblik på at sprede elever med behov for særlig undervisning i dansk. Komitéen lagde vægt på, at sprogscreeningen og skoleplaceringen skete uden hensyn til elevens etniske oprindelse eller navn, og at screeningen varetog hensynet til elevernes sproglige udvikling, jf. komitéens afgørelse nr. 780.26 af 19. september 2006 som omtales yderligere under afsnit 6.1.

5.3. Undtagelser i ligebehandlingslovgivningen

Lov om etnisk ligebehandling giver mulighed for vedtage "specifikke foranstaltninger" for at sikre fuld etnisk ligestilling i praksis, jf. lovens § 4. Der er her tale om foranstaltninger, som i princippet vil indebære en overtrædelse af diskriminationsforbuddet, men som reelt har til formål at forebygge eller afhjælpe eksisterende uligheder knyttet til race eller etnisk oprindelse. Specifikke foranstaltninger kaldes også positiv særbehandling og er altså en undtagelse fra forbuddet mod direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, for eksempel hvis en person gives en fortrinsstilling direkte på grund af sin race eller etniske oprindelse.

Specifikke foranstaltninger kan omfatte mange forskellige initiativer, for eksempel økonomisk støtte, fortrinsstilling eller foranstaltninger, der har til formål at fremme etniske minoriteters adgang til uddannelser, hvor de er underrepræsenteret, jf. forarbejderne til lovforslag L 155, 2002-03 til lov om etnisk ligebehandling. Specifikke foranstaltninger kan iværksættes af alle, der er omfattet af lov om etnisk ligebehandling.

Specifikke foranstaltninger skal betragtes som en undtagelse til princippet om ligebehandling, og de må ikke medføre, at der gives en automatisk fortrinsstilling til visse personer. Der skal altid foretages en objektiv vurdering, hvor der tages hensyn til alle saglige kriterier, og foranstaltningen skal være proportional, jf. forarbejderne til lovforslag L 155, 2002-03 til lov om etnisk ligebehandling. Specifikke foranstaltninger må desuden kun opretholdes, indtil formålet med dem er opfyldt, jf. § 4, stk. 2 i lov om etnisk ligebehandling.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling har udtalt, at der i visse situationer kan lægges vægt på en elevs etniske oprindelse, når det vurderes, om eleven skal placeres i en særlig klasse for elever med højt fravær og lavere fagligt niveau. Det skal imidlertid i den konkrete situation være relevant at inddrage elevens etniske oprindelse, og ordningen skal være frivillig og et gode for eleven, jf. komitéens sag nr. 780.10 af 5. december 2005, som også uddybes nedenfor under afsnit 6.1.

Forskelsbehandlingslovens bestemmelser om forskelsbehandling kan fraviges af de enkelte ministre, hvis det ved visse former for erhvervsudøvelse og uddannelser er af afgørende betydning, at udøveren er af en bestemt race eller etnisk oprindelse, og fravigelsen står i rimeligt forhold til den pågældende erhvervsaktivitet. Ministeren skal på forhånd indhente en udtalelse fra beskæftigelsesministeren.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har fastslået, at diskriminationsforbuddet i EMRK ikke forbyder en stat at forskelsbehandle med det formål at afhjælpe eksisterende faktiske uligheder mellem grupper. I visse tilfælde kan en stats undladelse af at tage initiativ til at rette op på eksisterende uligheder i sig selv medføre en krænkelse af EMRK, jf. for eksempel domstolens afgørelse nr. 57325/00, D.H. og andre mod Tjekkiet af 13. november 2007, præmis 175.

6. Retspraksis vedrørende opdeling af skoleklasser

I dette afsnit gennemgås en række sager fra Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling. Klagekomitéen var en administrativ klageinstans under Institut for Menneskerettigheder, som behandlede klager vedrørende lov om etnisk ligebehandling fra 2003 til 2009. Klagekomitéen kunne henstille til, at en klager blev meddelt fri proces, hvis komitéen fandt, at der var handlet i strid med lov om etnisk ligebehandling. I 2009 blev klagekomitéens opgaver overtaget af Ligebehandlingsnævnet.

Klagekomitéen har i flere sager udtalt sig om direkte og indirekte diskrimination i forbindelse med oprettelse af skoleklasser, jf. sagerne 780.3, 730.7 og 780.10 nedenfor. Klagekomitéen har også udtalt sig om tvangsspredning af tosprogede elever på baggrund af sprogtest, jf. bl.a. sagen 780.26.

6.1. Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling sag nr. 780.3

Klagekomitéens sag nr. 780.3 vedrørte klassedannelsen i Vejle og Albertslund kommune. Vejle Kommune havde oprettet en skoleklasse alene for elever med anden etnisk baggrund end dansk. Albertslund Kommune placerede elever i særlige klasser på baggrund af en sprogtest. Da Undervisningsministeriet i begge sager havde fundet, at klassedannelsen var sket i strid med folkeskoleloven, foretog Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling sig ikke yderligere i de konkrete sager.

Klagekomitéen udtalte sig imidlertid generelt om lov om etnisk ligebehandling i forhold til fordeling af klasser. Komitéen udtalte, at det vil være direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, hvis elever placeres i særlige klasser alene på baggrund af elevens etniske oprindelse. Dette vil være i strid med lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1, og en sådan placering kan ikke begrundes i varetagelsen af saglige hensyn.

Det kan resultere i indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, hvis elever placeres i særlige klasser, som fordeles efter sproglige eller pædagogiske kriterier. Dette vil være i overensstemmelse med lov om etnisk ligebehandling, hvis fordelingskriterierne er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlet (placeringen) til at opfylde det er hensigtsmæssigt og nødvendigt. I modsat fald vil det udgøre indirekte forskelsbehandling i strid med lov om etnisk ligebehandling.

Klagekomitéens afgørelse 780.3 af 30. november 2006 er tilgængelig her: www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=170127

6.2. Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling sag nr. 730.7

I klagekomitéens sag nr. 730.7 fandt komitéen, at Helsingør Kommune havde udsat en elev med roma baggrund for direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse ved at have placeret eleven i en særlig klasse for elever med højt fravær, hvor der alene var placeret elever med roma baggrund. Klagekomitéen fandt, at uanset om eleven blev placeret i klassen på grund af faglige problemer m.v., blev hun primært placeret i klassen, fordi hun var en elev med roma baggrund, der led af sådanne problemer. Komitéen fandt, at der var en formodning for, at Helsingør Kommune ikke ville have placeret en etnisk dansk elev i fraværsklassen under samme omstændigheder.

Det fremgår af komitéens afgørelse, at hvis en elev placeres i en særlig klasse på grund af elevens etniske oprindelse, vil der foreligge direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, hvilket vil være i strid med lov om etnisk ligebehandling. Det kan endvidere være udtryk for indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, hvis en elev placeres i en særlig klasse på baggrund af eksempelvis højt fravær, og hvis et sådan

kriterium efter omstændighederne hovedsageligt vedrører elever med en bestemt etnisk oprindelse. Indirekte forskelsbehandling kan retfærdiggøres, hvis forskelsbehandlingen er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde formålet er hensigtsmæssige og nødvendige. Hvis ikke dette er opfyldt, vil forskelsbehandlingen være i strid med lov om etnisk ligebehandling.

Klagekomitéens afgørelse 730.7 af 5. december 2005 er tilgængelig her:
www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=170138

6.3. Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling sag nr. 780.10

I klagekomitéens sag 780.10 tog Klagekomitéen af egen drift generelt stilling til Helsingør Kommunes oprettelse af særlige klasser for elever med højt fravær, hvori der alene var placeret elever med roma baggrund. Komitéen fandt, at der var tale om indirekte diskrimination på grund af race eller etnisk oprindelse.

Helsingør Kommune havde placeret elever med højt fravær i særlige klasser, og dette havde i praksis medført, at kun elever med roma baggrund blev placeret i den sidste tilbageværende fraværsklasse. Klagekomitéen fandt derfor, at der var tale om indirekte forskelsbehandling, som krævede, at placeringen var objektivt begrundet i et sagligt formål, og at midlet (placeringen) til at opfylde det var hensigtsmæssigt og nødvendigt. Klagekomitéen fandt, at der var et objektivt begrundet og sagligt formål om at nedbringe de pågældende elevers fravær og at afhjælpe elevernes deraf følgende lavere faglige niveau ved hjælp af særlig undervisning. Kommunen havde imidlertid ikke begrundet, at et sådant skridt var hensigtsmæssigt og nødvendigt, og kommunen ønskede ikke at bidrage yderligere til sagens oplysning. Komitéen fandt derfor, at etableringen af en særlig klasse var uhensigtsmæssig og unødvendig samt et uforholdsmæssigt indgribende middel til at nedbringe fraværet. Klagekomitéen konkluderede, at der var tale om ulovlig indirekte forskelsbehandling i strid med lov om etnisk ligebehandling.

Klagekomitéen udtalte sig også om muligheden for at vedtage specifikke foranstaltninger, der har til formål at forebygge eller opveje ulemper knyttet til race eller etnisk oprindelse. En kommune kan vedtage specifikke foranstaltninger i overensstemmelse med lov om etnisk ligebehandling, hvis den ønsker at tilgode en elev, der for eksempel har et særligt behov for at få nedbragt sit fravær og forbedret sit deraf afledte lavere faglige niveau. Der kan lægges vægt på elevens etniske oprindelse, når det vurderes, om en elev kan placeres i en bestemt klasse, men ordningen skal være et gode for eleven, og den skal være frivillig. Desuden skal den etniske oprindelse konkret være et relevant kriterium i forhold til det behov, der ønskes tilgodeset.

Klagekomitéens afgørelse 780.10 af 5. december 2005 er tilgængelig her:
www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=170145

6.4. Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling sag nr. 780.26

Klagekomitéen fandt, at Århus Kommunes ordning om tvangsspredning af tosprogede børn ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandling.

Sagen vedrørte Århus Kommunes beslutning om at tvangssprede 114 kommende tosprogede børnehaveklassebørn. Århus Kommune vurderede alle tosprogede elevers sproglige behov for at identificere elever med et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte. Kommunen tilstræbte, at der på en skole ikke var mere end 20% tosprogede elever med behov for undervisning i dansk. Århus kommune anvendte folkeskolelovens definition af tosprogede børn, som er børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først lærer dansk ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning.

Klagekomitéen fandt, at kommunens fordelingsordning ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandling. Ordningen udgjorde ikke direkte forskelsbehandling, da sprogscreeningen og skoleplaceringen skete uden hensyn til elevens etniske oprindelse. Ordningen kunne være udtryk for indirekte forskelsbehandling, men komitéen fandt, at dette kunne retfærdiggøres. Det var et sagligt formål at tage hensyn til elevens sproglige udvikling, og det var et proportionalt middel til at opnå dette formål, at elever blev placeret på grundlag af en individuel vurdering af behovet for sproglig udvikling af danskkundskaber.

Klagekomitéens udtalte desuden, at det ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandling at indføre en maksimumskvote for antallet af tosprogede elever med et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i hver skole. Klagekomitéen fremhævede dog også, at der ikke må lægges vægt på elevers navne eller etniske oprindelse i forbindelse med identifikationen af de tosprogede elever. Der må alene lægges vægt på, hvorvidt eleven er tosproget, for eksempel hvilke sprog der tales i hjemmet.

Klagekomitéens afgørelse 780.26 af 19. september 2006 er tilgængelig her:
www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=170175

7. Kilder

- Lov om etnisk ligebehandling er tilgængelig her:
www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=141404
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er tilgængelig her:
www.echr.coe.int/Documents/Convention_DAN.pdf

- Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse er tilgængelig her:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0043&from=en>